

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 20 kr. — Egy es szám ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok és Egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 4 frtért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.

Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelytől) intézendők.

Kiadóhivatal: K. Vásárhelytől az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetések és előfizetési pénzek küldendők.

Los von Ungarn.

(Dsk.) E lapok olvasó közönsége a hiteles tanu, hogy ezen a helyen hányszor világitottunk be a józan hazafiság lámpájával s az elfogulatlan értelem Röntgen sugaraival annak az összeveszett küzdelemnek belső zsigereibe, melyet az elvadult osztrák parlament százfelé huzó ellenzéki frakciói a csonka parlamentárizmus s a hiányos alkotmányosság meg nem vállogatott eszközeivel látszólagos, de különleges hazafissággal oly vehemens módon folytattak.

Czédaságukban már odáig is elmentek, hogy a politikai küzdelmekbe beveték megtévesztésre szánt jelszavak ürügye alatt, a mindeneken felül álló hitetszuszul leplezett céljaik győzelme érdekében megindították a szerencsére dugába dőlt mozgalmat, mely állítólag nemzeti és fajú érdekből nagyarányu hit — változtatást célzott — a Los-von Rom jelszava alatt.

Egy csapáson haladt e mozgalmuk a czimül írott jelszó alatt, de nem velünk csalódnai, ha az a még nagyobb politikai esztelenség olyan megrögzött s annyival régiebb büne az osztrák ellenzéki pártoknak, a mily népszerűvé lehet tenni az elszakadási törekvéseket az elégedetlenkedés örök forrásából merítve mindenütt széles a világon, a hol létező intézmények

elbírálásáról van szó, annál a világszerte megbizonyosodott igazságnál fogva, hogy alkotni sokkal nehezebb, mint gyáncoskodni.

Mi mindig rámutattunk arra, hogy micsoda politikai oktalanság a nagy elemék, még nagyobb koncepciójaként megszövelezett s olyan józan bevált közjogi kapcsolatnak folytonos meg lazitgatása, s büszkén utaltunk annak az előnyére, hogy a stabilitas ezen a téren mindkét félre nézve a növekvő jóllét forrásává vált.

Tettük ezt úgy kifelé, mint befelé itélkezőleg bár örömmel és büszkeséggel politikai érettségünk irányában el kell ismernünk, hogy az elfogulatlan ítélet sokkal kevésbé sujthatta a mi ellenzékünket, kivált a legutóbbi időkben, mint a másik állam fél ellenzékét. Tudtuk ugyan, hogy úgy oda künn, mint ide benn meg van az a hatalmas többség, melynek felfogását tolmácsoljuk.

Ámde most egy egy pillanatra megállt az eszünk, olyan oldalról s főként olyan helyről hangzik most felénk egy méltó föltűnést keltő szót az onnan tulról, a honnan legkevésbé vártuk volna.

Báró Dipauli, az osztrák kereskedelmi miniszter az osztrák ipar tanács ülésén, a már részünkről országgyűlésileg megkötött vám- és kereskedelmi szerződés egyik jelentős részéről olyan bírálatot mond, mint a minőt azoktól vártunk volna, a

kik a „Los von Rom“ s „Los von Ungarn“ jelszavai alatt üzik veszedelmes kis politikai játékaikat. Szerinte a kiegyezési javaslatoknak azon intézkedései, melyek a külállamokkal való kereskedelmi szerződéseknek 1903-ban való megszűnésére vonatkoznak, részben fölöslegesegek, részben pedig veszedelmesek.

Ugyan ugy-e, tisztelt miniszter ur?!

Hát nem méltóztatott-e tudni azt a nagy fölöslegességet s óriási veszedelmet már akkor, a mikor ugy maga, mint az osztrák kormány nevében ezeket a megállapodásokat elfogadta s politikai becsületét kötötte ahhoz, hogy szerződészerűleg azokat a viszonyosság elve alapján Ausztriában is életbelépteti.

Töltsünk tiszta bort a pohárba, báró ur!

A Széll-kormány böles előre látással s őszinte nyíltsággal, melyek eljárásait mindenben jellemzik, stipulálta ez intézkedéseket egyfelől azért, mert Magyarország világos és megtámadhatlan joga ezt így parancsolta s pillanatnyi tetszetős előnyökért abból egy jöttányit sem akart elalkudni s másfelől azért, hogy ne engedjen a legkisebb árnyékot sem vetetni arra a nyílt készségre a külföld előtt sem, hogy a kiegyezési viszály állandósítása révén továbbra is fenn akarja tartani azt az ólomsúlyu bizonytalanságot, mely a herce-hureza folytán oly jó ideje nehezedik egész gazdasági életünkre s nem egy fel-

TÁRGZA.

Kézdi-Vásárhely város története.*)

Írta: Dobay János.

(Folytatás.)

6. Mesterember, ha kontáros (kontár) legény-nyel dolgoztat 2 frt büntetést fizet. Ha czéhbéli mester meghal, tort kell rendezni, melyen a keservek ételt, italt adnak. A ki szegény, e czélra kap a czéh kasszájából 25 frtkat. A temetésen minden mester vagy személyesen, vagy székbéli ember (képviselő) által megjelenni köteles.

7. Szegény, beteg mesterekre s legényekre a czéh gondot viseljen, orvosról, orvosságról, ételről és egyéb szükségességekről gondoskodjék.

8. A ki a czéh tábláján való hívásra nem jelenik, fizessen 12 pénzt. Ez a pénz a czéhmesteré, s ha érte a házhoz kell elmenni, kétszerannyit vehet.

9. A ki apród (inas) éveit nem a fejedelem, s a nagyságos főurak mestereinél vagy nem czéhbéli mesterembereknél töltötte el, az a czéh tagjai által munkába nem vehető, ha mindjárt bizonyítványt hoz is.

10. A birságpénzek $\frac{2}{3}$ -a a czéhé és $\frac{1}{3}$ része a perlőké.

*) Mutatvány Háromszékvármegye közönségének most megjelent millenáris emlékkönyvéből.

11. Ha valaki illendő munkát hoz be a mesterhez, a czéhmester engedelmével nélkül abból sem szolgál, sem nemes, sem városi renden levő ember 3 nap előtt nem vásárolhat. Ha ez ellen mesterember vét, a czéhmester s ha más ember vétkezik, a bíró bünteti 6 frtig.

12. Ha mesterlegény hiányában valaki czéhen kívüli embert alkalmaz, 3 frt büntetést fizessen, mely összeg tétessen a czéh pénze közé.

13. Mesterlegény mikor felszabadul, köteles remekben egy sarkantyúhoz való deli eszimat, egy papucsot kapesostól és egy keskeny talpu eszimat készíteni s ezen kívül a két lító mestert megvendégelni.

14. Timárok, kereskedők s más rendűek kikészített bőrt a czéh hire nélkül idegennek eladni ne merészeljenek. A ki rajta kaptik, fizet 6 frtot, melynek $\frac{2}{3}$ része a czéhé, $\frac{1}{3}$ része a czéhmesteré, második esetben a bíró bünteti 6 frtig, melynek $\frac{2}{3}$ -a a bíróé, $\frac{1}{3}$ -a a czéhé.

15. Senki török modin (török lábbelin) kívül esizmadia művet a városba be ne vigyen. Az ilyen művet le kell a czéh javára foglalni s a bíró a tulajdonost 10 frtig büntesse.

16. Ha valamely mesterember mesterasztalt ad, 10 tál ételt kell főzetnie. Gondviselésére s bizonyos ember választassák, kik ugy a készítésére, mint a fűszerszámokra ügyeljenek, hogy valami fogyatkozás ne legyen. Mesterasztal-adáskor 10 öreg mester feleségestől és 1 ifj. mester legyen a rendtartás értelmében jelen. Fogyatkozás esetén az étellátó 6 frt

büntetést fizet. Ha pediglen fűszerszámot kérnek a gazdától s az nem ad, az üljön Balog helyre (?).

17. A közönséges büntetés 6-tól 12 frtig terjed, ki milyent érdemel.

18. Ha az inas gazdáját elhagyja s egy hónapig vissza nem tér, szolgálati évét egy évvel megtoldják, újból kell szegődnie s ezen felül 1 frtot fizet. A mely gazda az ilyen szökött inasnak helyet ad, 6 frtig büntetendő.

19. A mely inas, vagy legény ura házát kisebbíti vagy gyalázza, 2 frtot fizet. Legények és inasok az ételben ne válogassanak, főképen ha az idő nem engedi jobbat főzni.

20. Ha valamely mester tud bőrt érlelni, azt megteheti s abból magának készíthet is eszimat, de nem adhatja el. Ha bőrt adja el, 6 forint büntetést fizet.

21. Minden lakománál 4 alkalmas legény szolgáljon fel.

Edig tart ezen szabályzat. És ezen különös okmányt, mely ép oly lelkiismeretesen gondoskodik a esizmadia mesterek érdekeiről, mint testi jóvoltáról, sajátkezűleg aláírta Rákóczi György fejedelem s titkára Márkosfalvi Márton és 1669. évben február 10. Apafi fejedelem is komfirmálta Gyulafehérváron kelt rendeletével.

(Folytatása következik.)

lendülő irányzatunknak gördített elhárítatlan akadályokat az útjába.

Ha a tisztelt miniszter ur nem értett egyet e megállapodásokkal s ha hamisítatlan osztrák szívének fájt már akkor az elvitathatlan jogunk, a mit oly fényes eredménnyel képviselt a mi kormányunk, vetette volna le saját kérelmére s buzgó szolgálati elismerése mellett miniszteri frakkját s állott volna át saját ellenfelének gyalázkodó táborába.

Különben ezt még most is megteheti, sőt valószínű, hogy kényszerűségből meg is fogja tenni.

Addig azonban míg a felség bizalmából azon a széken üli, az ilyen politikai hatyudalok zengését hagyja későbbre s ne provokálja a legsúlyosabb bírálat erejét, mely a politikai következetlenséget ítéli el.

Loyatis féllal áll szemben a magas kormányban, mely baráttal, de mint a küzelmult is tanúsítja, a győzelem jegyében született a makacs ellenféllel szemben.

Az osztrák ellenzéki pártok, kik közé a beszédével osztrák miniszter is belépett, jól tudhatják, hogy ilyen dolgok után mihamarább nálunk is lesz egy vezér jelszó.

„Los von Oesterreich!

Excellenciás urak parasztviskóban.

Vagy két évvel ezelőtt dr. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter egy akeziót indított meg, melynek az a célja, hogy a szegény ruténeket felsegítse. Akkor a legmagasabb fokra hágott köztük az inség, melylyel szemben a magán jótekonyság tehetetlen volt és az államnak már csak azért is be kellett avatkoznia, mert a nyomor pillanatnyi enyhítésével csak kevésbé lett volna segítve.

A földművelésügyi miniszter akeziója két részt ölelt fel: a pillanatnyi segítyt és e szegény emberek helyzetének tartós javítását. A miniszter megszerzett egy nagy terjedelmű birtokot, melyet parcelláztak és körül-belül négyezer rutén család közt szétosztottak. Ezenkívül hitelszövetkezeteket alapítottak s ezek segítségével gondoskodtak róla, hogy uzsorások kezébe ne jussanak az emberek és munkájuk s fáradságuk jutalmát el ne veszítsék.

Bizonyos mértékben mindez csak kísérlet volt, mert nálunk teljesen új volt, egy ilyen akezió. A kísérlet nagyban és egészben immár bevált s ha tán a részletekben fordultak is elő balfogások, ezeknek a minden kezdettel járó nehézségek a természetes oka s hogy erről saját tapasztalata által szerezhessen meggyőződést, elhatározta Darányi földművelésügyi miniszter, hogy telepítéseit személyesen felkeresi s a helyszínén maga vizsgál meg mindent. Igen valószínű, hogy Széll Kálmán miniszterelnök is felutazik rutén testvéreinkhez és értesülésünk szerint már eddig is számos képviselő és főrendiházi tag határozta el, hogy elkísérik a minisztereket.

Excellenciás urak a parasztviskóban, nem valami rosszul mutató látvány,

sőt méltó reá, hogy festő ecsete örökítse meg.

A tapasztalatokat, melyeket a rutének közt szerezni fognak, az akezió folytatásánál szándékoznak, mert a kormány nem akar az első sikernél megállni, hanem segíteni akar ott mindenütt, a hol segíteni egyáltalán lehet.

Legközelebb valószínűleg Felső-magyarországra fogja irányozni a kormány tekintetét, a hol szintén egy munkás és kevésbé megelégedő nép él és kivándorolni kénytelen, mert idehaza nem képes megélni. Ott természetesen más irányban fog kelleni az akezió mozogni. A felsőmagyarországi nép nagy előszeretettel viseltetik ugyan a mezőgazdaság iránt, de az ipari ténykedéshez is van képessége és érzéke és miután különösen Felső-magyarországon számos vízerő hever kihasználatlanul, kisebb iparüzemek behozatala nagyon helyén lenne.

De bármint tervezzen a kormány eslekedni bizonynynyal csak az összes adott körülmények beható megfontolása után fog s nem kételkedünk, hogy dícséretes törekvését siker fogja kísérni s nemcsak az illető vidékeknek, hanem az összességnek is hasznára lesz.

A székely kirándulásról.

II.

Nem régiben a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara érdemes másod titkára László Gyula egy füzetet adott ki, melyben igen hasznos utmutások foglaltatnak arra nézve, hogy miképpen lehetne a székely leányoknak Romániába való kivándorlását megakadályozni az által, hogy a székely leányokat a nőegyletek segítségével Budapesten és általában a királyhágón teli részekben helyezni el.

Ezen eszme a sajtó által kellő méltatásban részesült s a magyar lapok nagy része, nagy szeretettel és érdeklődéssel karolta fel az eszmét. Megszólt ezen ügyben Beksics Gusztáv is, a székely ügyek lelkes bajnoka és alapos ismerője s kimondta azt a nagy igazságot, hogy a székelyeket nem kell kivinni Erdélyből, mert úgy is kétségbeesetten kevés itt a magyar. A „Pesti Hírlap”-ban megjelent ezik következőleg foglalkozik a kérdéssel.

Az erdélyi politika eddig teljesen fluktuáló volt. Véletlenségtől vagy szeszélyektől függött, vagy pedig egyáltalában nem volt erdélyi politika. Következésképpen meg-megújuló eszmét csak az képezett, hogy Erdély magyarságát, névszerint a székelységet, meg kell menteni a Romániába való vándorlás kényszerűségétől és keserveitől. E homályosan kóválygó eszme majd mindig azon törekvéssel volt kapcsolatban, hogy a székelység tömegesen vagy szórva nyosan Magyarországra kerüljön Erdélyből.

Kossuth a székely huszárezredeket Délmagyarországra akarta telepíteni. A csángókat tényleg itt telepítették le, Baross a székely fiukat exportálta az állami vasipar vagy gépipar műhelyeibe. Legujabban pedig azon eszme merült föl, hogy a székely leányok Budapest fővárosába s egyéb magyar városba jöjjenek eselédsszolgálatra, ne pedig Bukarestbe s általában a Keletre.

A kérdés sokkal fontosabb, mint első pillanatra látszik. Erdély magyarsága oly csekély, hogy minden téves politika, mely Erdély nemzeti fejlődését rossz irányba terelné, végzetes következményeket vonhatna maga után. A Királyhágón teli országgrész 2,251.216 lakosából csak 698,000 a magyar, ellenben a román közel 1,300.000. A románság tehát majdnem 57%-át képezi az egész lakosságnak. Kétszer nagyobb, mint az erdélyi magyarság. És csakis a székelység képez kompakt egységet, míg a többi magyarság igen csekély, szinte elvesző tömböket alkot a nagy román tömegek közt. Fogarashan nem

egész 5% a magyar elem, Hunyadban 6%, Beszterce-Naszódon 477%, Szebenben pláne csak 2-92%.

E számok rámutatnak a helyes erdélyi politikára, Erdélyből nem szabad kihozni, hanem inkább be kell vinni oda a magyarokat. Erdély magyarsága oly gyenge, hogy azt nem szabad még tovább gyengíteni, hanem inkább minél előbb meg kell erősíteni. A Romániában való kivándorlás mindenesetre meggátolandó. Az erőszakoskodás, vagy a vándorlásnak helytelen irányban való terelése azonban mit sem ér. A Székelyföld népfőlöslégének magában Erdélyben kell elhelyezést találnia. Sőt még nem is elégséges e népfőlöslég Erdély magyarságának megerősítésére, tényleg szükség van Erdélyben magyar-importra.

Ez nem azt teszi, hogy ideiglenes kisegítő eszköz gyanánt sem szabad alkalmazni az eddigi, — bár téves — módszereket. De az Erdélyre vonatkozó politikai koncepczió nem lehet más, mint az, hogy a székely nép vándoreleme ne menjen Keletre, hanem magában Erdélyben települjön le, s hogy még a Királyhágón innéti magyarság egy részének vándorlási mozgalma is Erdély felé irányuljon. Mindez csak két módon érhető el: az ipar és az agrikultura segítségével.

1. Ami az ipart illeti, gyakorlati példák mutatják, hogy a megfelelő iparos-foglalkozás azonnal megállítja a kivándorlás egy részét. Bizonyosság az rá, hogy ha a székely munkát kap, otthon marad. Lukács László pénzügyminiszter is azért állította föl a sepsi-szt-györgyi dohánygyárat, hogy vajon a székely lányok Keletre vándorlását, vagyis elzülését, meg lehete gátolni a tisztességes munka által? A pénzügyminiszter hazafias kísérlete fényesen bevált. Sokkal több a munkára jelentkező, mint amennyit egyelőre a dohánygyár befogadhat. Pár év múlva már befogadhat körülbelül ezer leányt, s így enyivel kevesebb lesz azon szerencsétlenek száma, akiket az ottani nyomor belekerget a Kelet erkölcsi sarába. A kivándorlás meggátolásának módja tehát adva van. Gyárakat kell fölláttatni a Székelyföldön, különösen oly gyárakat, amelyek munkarendje a családi rendszert lehetségessé teszi. A székely háziipart kell értelemmel és tőkével a nagyipar jelentőségére fölemelni. De közvetlenül is lehet valamit tenni. A pénzügyminiszter még egy dohánygyár fölláttatását tervezi. Marosvásárhely vagy Székely-Udvarhely boldog lenne, ha elnyerhetné. De fő, mint említettük, a Székelyföld pari berendezése a háziipar alapján.

2. Az agrikultura. A földmívelés segítségével — és még inkább megszilárdítható Erdélyben a magyarság. Csakhogy e tekintetben tervszerű programra s komoly akezióra van szükség. A székelyföld már annyira parcellázva van, hogy ott további parcellázás lehetetlenség. Erdélyben tehát egyedül a telepítés által terjeszthető el a magyar faj. Legelső sorban székelyeket kell Erdély belsejébe letelepíteni, hogy eké a Romániába való vándorlástól visszatartsuk őket. Továbbá nagyobb mértékben kell folytatni az eddigi kezdeményezést a Dunántuli vándor magyarjaink Erdélyben való letelepítését illetőleg. A kolozsmegyei telepítés fől-sikere nem tulságosan biztató ugyan, de a jobb alapokon végrehajtott és rendszeres telepítés sokkal jobb eredményeket hozhat létre.

Mindenekelőtt telepítési központot kell kiszemelni Erdélyben, s ez a „Mezőség.” Erdélynek e hajdan magyar centruma különösen alkalmas a visszahódításra és telepítésre egyaránt. De mindkettőnek föltétele az, hogy az eladó földeket vásárolja össze az állam s a körülbelül 40 négyyszög mérföldnyi kiterjedésű középrégiót székelyekkel és magyarokkal telepítse be. Ekkor Erdély közepén egy második nagy magyar központ támad, mely rövid idő alatt összenő a Székelyfölddel. Az erdélyi magyarság így hatalmas koncentrikus helyzetet kap, amiben a Királyhágón innétnak is előnye van, hogy t. i. az Alföld és a Dunántul által a magyar faj tartja megszállva a magyar állam centrumait. A „Mezőség” és a Székelyföld együtt ledönthetetlen oszlopa lesz Erdélyben a magyar államiságnak.

Jelentés a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara 1898. évi közgazdasági viszonyairól.

(Folytatás.)

A kamarának is alkalma volt foglalkozni a székellyöldi országgyűlési képviselők emez emlékiratával és örömeinek ad kifejezést a felett, hogy végre valahára a képviselők is elérkezettnek látták az időt, hogy küldöik érdekeit felkarolják s ezekért is munkálkodjanak. A kamara melegen üdvözli akciójukat. Ettől azonban csak úgy remélhető siker, ha ezen emlékirat megszerkesztése és a kormányhoz történő benyújtása által nem találják feladatukat és tevékenységüket kimerítettnek.

Bármennyire méltányolja is azonban a kamara a képviselők munkálataiban lefektetett alapelveket, nem zárkozhatik el attól, hogy kifejezést adjon annak, miszerint a részleteknél nem mindenben voltak tekintettel a helyi viszonyokra és némely helyre olyan gyárat hoztak javaslatba, a melynek tapasztalat szerint, ott nincs jövője; máshol pedig mellőzték azokat, a melyek létesítése a helyi viszonyok mellett ott indokolt volna; vagyis javaslatuk ezen részben teljesen ötlesterü, mélyebbre ható tanulmány nélkül.

Igy pl. üveggyárat javasolnak Háromszékvármegyébe, holott az ott működött egyetlen üveggyár is beszüntette üzemét, mivel számítását többé meg nem találta; vasgyárat Székelyudvarhelyre, holott a szomszédságában levő Szentkeresztbányán levő vasgyár is folyton nehéz viszonyokkal küzd, épen nem kimeríthetetlen mennyiségű vaskovand-bánya tövében; gépgyárat Csikmegyében, mely az ezeket fogyasztó piacoktól a legtávolabb esik hazánkban s a mellett, a fa kivételével, a hozzá való nyers anyagokat is messze vidékről kellene oda szállítani.

Nem azért említettük itten föl ezt, mintha ez által a sok jóakarattal szerkesztett munkátat érdemből bármit is levonni akarnánk s a melynek egyebek mellett meg van azon eléggé nem méltányolható érdeme, hogy a kormány figyelmét a mostoha viszonyokkal küzdő, elhagyott s a kivándorlás által folyton apadó népességű székellyöldre ráirányította és ennek támogatására megnyerte; de nem hallgathattuk el azért, mert ez által jelezni kívántuk, hogy a kivitelnél, a részletek bő tanulmányozása mellett, nagy körültekintéssel kell eljárni, mert egy-két czéltévesztett sikertelen vállalkozás vagy alkotás, évtizedekre képes visszavetni az akció sikerét.

Kamaránk az az imént közölt miniszteri leirat folytán a gyáripárnak a székellyöldön leendő meghonosítására irányuló munkátat vezetését a kezébe vette és ennek érdekében egy permenens bizottságot szervezett, mely bizottságnak elnöke Tauszik B. Hugó kir. tanácsos, kamarai elnök; előadója Sz. Szakáts Péter kam. titkár; tagjai pedig: Eckwert József és Szabó István kam. alelnökök, Harmath Sándor, Bürger Albert, Törpényi János, Schwarz Zsigmond, Farkas Mendel, Deák Lajos, Fekete Jakab, Gáspár Gyula kam. tagok és László Gyula kam. másodtitkár.

A kamarának ezen bizottság szervezéséről tett jelentésére a kereskedelemügyi miniszter ur értesítette a kamarát, hogy az ez irányban megindított mozgalomnak eredményéről időnként tegyen jelentést.

(Folyt. köv.)

Igazgatói jelentés.

(Fetolvasta a közdivásárhelyi áll. el. iskola gondnokságának f. évi jul. hó 14-én tartott ülésében M. Székely János, áll. isk. igazga. ó.)

Tekintetes Gondnokság!

Az 1898/3-ik iskolai évről szóló igazgatói jelentésemet szerencsés vagyok a következőkben terjeszteni elő.

I.

A beírások a miniszteri rendeletnek megfelelőleg az iskolai év első hetében történtek. Az év megnyitása a tanítótestület együttes jelenlétében szept. hó 7-én volt s a tényleges tanítás szept. 9-én kezdődött.

Beiratkozott 172 fiú és 213 leány, összesen 385

mindennapi iskolaköteles tanuló. Hogy ezek vallás, magaviselet, szorgalom és előmenetel szerint miképen oszlottak meg, azokról számot ad a mellékelt statisztikai, kimutatás. Részletezésükbe azért nem bocsátkozom. Az ismétlő iskolába beiratkozott 38 leány.

A lefolyt iskolai évben a fiúiskola

I-ső osztályát tanította Szabó József.

II-ik " nov. 5-ig Demeter Róbert, ki akkor betegsége miatt szabadságot kapott s ettől kezdve azután tanította . . . Szabó Géza.

III. osztályát tanította Vajna Károly.

IV., V. " " M. Székely János.

A leányiskola

I-ső osztályát tanította Kósa Mária.

II-ik " nov. 5-ig Szabó

Géza ez időtől fogva . . . Székely Mária.

III-ik osztályát tanította . . . Balázsné Tauber Róza.

IV-ik " " Zajzoné Köntzey Cornelia.

V., VI. " " Rákosi József.

Az évről vizsgálatok június hó 19, 25-ike közötti napokon tartattak. Az eredményről beszámolni, azt mérlegelni nem az én feladatam. Erről jelentést a jun. hó 25-én tartott ülésben megtette a gondnokság tisztelt elnöke.

A záró ünnepély jun. hó 25-én d. u. tartott meg az ev. ref. templomban. Azaz évről-évre fokozódó érdekltség, melyet közönségünk óriási számban való megjelenésével ez ünnepély iránt tanúsít bizonyítja ez ünnepély fontosságát, jogosultságát s programjának érdekes és változatos voltát.

Ez ünnepélyen nyilvánosan beszámoltunk az alapítványokról, kamataikról s a jutalmazásokra befolyt adományokról, mégis a legfontosabbakra itt is kitérni nem tartom feleslegesnek.

Alapítványok kamatai: 84 frt 76 kr. Az adományok összege: 86 frt 50 kr. Jutalmazásokra fordított tehát: 171 frt 26 kr. Pénzjutalmat kapott hét tanuló és pedig kettő: 14—14 frtot, négy: 5—5 frtot és egy: 4 frt 50 krt. Könyvbeli jutalom kiosztatott 118 frt 76 kr értékben.

Az ev. ref. egyház milleniumi alapítványa 40 frt kamatának fele részéből, 9 szegény tanuló ruházattal ellátott, fele része tanszerekre fordított.

Ez évben sem maradt el a város t. képviselőtestületének áldozatkészsége. Jótékony határát érezte iskolánk, mert 57 szegény tanuló, (32 fiú és 25 leány) láttatott el ruházattal s így a hideg téli időben is a ruházatlanság nem tartotta vissza az iskolától ezeket. Kérem a t. Gondnokságot, szavazzon jkőnyvi és átiratilag köszönetet áldozatkészségéért a város t. képviselőtestületének.

A szegény tanulók a ruházat segélyen kívül kézi könyvekkel s részben tanszerekkel is ellátottak. A nagymélt. miniszterium ez évben is számukra küldött 16 drb olvasókönyvet.

Felvételi díjat fizetett 111 fiú és 161 leány, összesen: 272 tanuló a 50 kr. = 136 frt.

Nem fizetett 61 fiú és 52 leány, összesen 113 szegény tanuló.

A tanítói nyugdíjalapra fizetett 385 tanuló a 15 kr = 57 frt 75 krt.

(Folyt. köv.)

Ujdonságok.

— **Kinevezés.** A marosvásárhelyi ítélőtábla elnöke Finta József végzett joghallgató nagy-nyújtódi lakost és Szász István végzett joghallgató kézdívásárhelyi lakost, városunk kitűnő szülöttét díjas joggyakornokokká, Z. Szabó Béla végzett joghallgató szászrégeni lakost díjtalan joggyakornokká nevezte ki.

— **Időjárásunk** utóbbi napokban olyan buja, hogy a székelly szállóige szerint még a földbe szurt ostornyél is kizöldülne. Dus esők s meleg napfény váltják fel egymást s a termények közül a mi csak élni való, az elő is vette magát, hanem fájdalom, a tavaszi szárazság s a késői fagyok olyan károkat is tettek, miket pótolni már többé nem lehet.

— **K. Hegyesi Mari Seps-Szent-Györgyön** jul. 16-án fejezte be vendégszerelését a „Lowoodi árvá”-val. Közönség, mely az első két este szép számmal hódolt bájos művésznő játéknak, tegnap alig volt. Csupán a telt karzat mentette meg a ház

becsületét. A művésznő a pártoláshány, minek oka az előrehaladott szezon, nem hangolta le, sőt annyi tüzzel, mély fájdalommal játszotta a szerencsétlen Jeán Eire szerepét, hogy nyílt színen kitapsolták. Szombaton „Fedora” ment szintén nem nagy közönség előtt. Jul. 17-én a társulat tovább utazott Csik-Szeredába, hol Hegyesi Mari pár estén föl fog lépni.

— **Színészet.** Romvári Várad József színigazgató csak a napokban kezdette meg Kovásznán előadásainak sorozatát a műpártoló ktzönség legnagyobb öröme és meglegedésére. Mint értesülünk, Várad színigazgató mindent elkövet, hogy a közönség igényeit kielégítse s ezért jól megválogatott és a legújabb szindarabokat hozza színre. A hozzánk beküldött szinlap szerint f. hó 23-án, esütörtökön Jókai Mór kitűnő színművét: „Keresd a szíved”, pénteken nem tart előadást és szombaton „Nebánts virág”-ot adja.

— **Az aratás** a mi vidékünkön is megkezdődött s néhány nap múlva a kalangyák legiója fogja beborítani a határt. A mi az eredményt illeti, az legalább a mi vidékünkön rossznak épen nem mondható s igen valószínű, hogy sokkal jobb leendő, mint a gazdaközönség állítja, mert az már régi dolog, hogy gazdáink mindent sötét színben látnak.

— **Uj fogyasztási adópótlék.** A belügyminiszter ur leiratban értesítette Kézdi-Vásárhely város közönségét, hogy a szabályrendeletileg magállapított fogyasztási adópótlékokat szedhesse. Ezzel csak egy új adótétel lép életbe, t. i. a szesz litere után 5 kr és az édesített italok után 4 kr községi adópótlék szedetik. Egyéb adótételek maradnak miur eddig voltak.

— **Lukács László pénzügyminiszter köszönete.** Örömmel adtunk volt hírt Szent-György város képviselőtársának azon hazafias és lelkes elhatározásáról, melylyel Lukács László pénzügyminisztert eme székelly város fejlődésére irányuló figyelméért és kiváló gondoskodásáért Seps-Szent-György díszpolgárává megválasztotta. A minisztert a város polgármestere távirati uton értesítette a képviselőt választásáról, mire Lukács miniszter szép levélben köszönte meg a kitüntetést. A miniszter levele, melyet ifj. Gödri Ferenc polgármesterhez intézett, így hangzik: „Magy. kir. Pénzügyminiszter.

Tekintetes Polgármester Ur!

Öszinte örömmel fogadtam tegnap kelt sürgönyét a melyben arról értesít, hogy Seps-Szent-György r. t. város képviselőtestülete július 13-án megtartott közgyűlésén engem a város díszpolgárává megválasztani szíves volt.

Fogadja, kérem, ugy a tisztelt Polgármester Ur, mint a város képviselőtestületének minden egyes tagja hálás köszönetemet e megtisztelő bizalmukért, mely engem mindig csak arra fog indíthatni, hogy fokozottabb érdeklődéssel kísérem a szép fejlődésnek indult városuk biztos jövőjét, s hogy a város jogos és méltányos érdekeit tölem telhetőleg minél jobban előmozdítassam.

A midőn még arra kérem tekintetes polgármester urat, hogy e köszönetem nyilvánítását a város t. képviselőtestületének tudomására hozni szíveskedjék, kiváló tisztelettel vagyok

Budapest, 1899. évi július hó 14-én.

Tekintetes polgármester Urnak kész hivo

Lukács, s. k.

— **Igen fontos betegeknek.** Felhívjuk t. olvasóink figyelmét egy rendkívül áldásos és hatásban páratlan új gyógymódra: a haemopatiára, melynek megalapítója és egyedüli képviselője dr. Kovács J. haemopata. Rendelő-intézetében (Budapest, V. Váci-kürt 18.) napról-napra a legfényesebb eredményeket éri el súlyos idegbajoknál, különösen neurastheniánál, szív és gyomorbajoknál, asztma és köszvényénél. Bőr- és vérbetegségekénél minden vegyi szer alkalmazása nélkül az általa feltalált párolgási és belégzési rendszere által, a legrövidebb idő alatt teljes gyógyulást ér el a nélkül, hogy a beteget hivatásában megzavarná. Minden betegnek ajánljuk, forduljon, mielőtt firdőhelyet felkeresne, Dr. Kovács J. orvos urhoz, mert ezáltal sok időt és pénzt takaríthat meg.

Szám 1192-899. eln.

Árlejtési hirdetmény.

A nagyméltósági m. kir. igazságügyminiszterium f. évi 39098. szám alatt a közdivásárhelyi kir. törvényszék épületének kibővítését és a meglevő épület átalakítását elrendelven, a szükséges munkákat biztosítása céljából az árlejtés a kir. törvényszék elnöki irodájában 1899. évi július hó 27-ik napján d. e. 9 órakor fog megtartatni, mikorra mindazok, akik a munkálatot elvállalni óhajtják, meghívottnak.

A részletes tervek, költségvetés és feltételek a kir. törvényszék igazgatójánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A költségelőirányzat 12087 frt 21 krban lett megállapítva s az ajánlattevők kötelesek azon összegnek 5%-át biztosíték képen zárt ajánlataikhoz csatolni, esetleg annak letétbe helyezését igazolni, s ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 9 óráig benyújtani, mivel a későbbben érkezettek figyelembe vételét nem fognak.

Kézdi-Vásárhelyen, 1899. július hó 10-én.

Elnök ur távollétében:
Elekes Béla,

kir. it. táblai bíró, h. elnök.
(74.) 1-3.

15821. szám 1899.

Hirdetmény.

Háromszékvármegye törvényhatósága területére az 1899-1900. években szükségeltető ebbárczak beszerzését 6000, (hatezer) darabban darabját 4 kr kikiáltási árban engedélyezem.

Versenyezni kívánók felhivatnak, hogy zárt ajánlatukat, 1899. év augusztus hó 20-ig a vármegye alispánjához adják be. Későbbben érkezett ajánlatok figyelembe nem fognak vétetni.

A beszerzendő bárczak alakja, a vármegyei jegyzői irodában naponként, a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

S.-Szent-Györgyön, 1899. évi július 13-án.

Alispáni szék üres:
Szentiványi Miklós
főjegyző.

(75.) 1-1.

Faeladás.

Gelencze községben a Cseh András-féle privát cserefa erdejének fája több mint 1000 szál táviratoszlop és annál jóval nagyobb cserefák folyó év Julius 23-án délelőtt 8 órakor nyilvános árverésen, vagy szabadkézből el fognak adatni.

(73.) 1-1.

Cseh Zoltán.

Több mint 50 év óta
sikerrel használtatik

Az

ESZÉKI SPITZER-KENŐCS

és az

Eszéki SALVATOR-SZAPPAN

Valódi minőségben csakis
mint eddig, ezentul is
ESZÉKEN, felsőváros

DIENES C. J.-féle

gyógyszertárban

készül és megrendelhető.

SZEPLŐKET

és

MÁJFOLTOKAT,
valamint az összes

bőrtisztítálatan-
ságot

biztosan eltávolít

1 tégely valódi Spitzer-kenőcs . . . 35 kr.
1 üveg valódi Spitzer-mosdóvíz . . . 40 kr.
1 darab valódi Salvator-szappan . . . 50 kr.
1 doboz valódi lyoni rizspor 3 színben 50 kr és 1 frt.
1 tégely kézpaszta . . . 60 kr.

FIGYELMEZTETÉS

Csak akkor valódi, ha a fenti törvényileg beiktatott védjeggyel el vannak látva és kérik a t. közönség csakis DIENES-féle eszéki kenőcsöt és szappant kérni és elfogadni.

Jókai Mór összes műveinek nemzeti kiadása 100 kötetben teljesen elkészült

Jókai Mór összes műveinek

Megrendelhető
a legelőnyösebb
részletfizetések
mellett.

Nemzeti kiadása

100 kötet

diszkötésben,

2000 íven, finom papíron
nyolczadrét alakban.

250 forint.

Az irodalom minden barátja, a nagy költő génuszának minden tisztelője siessen megszerezni e nemzeti kincsét, hogy ez minden magyar ház könyvespolcát ékesen díszítse, ereklje gyanánt szálljon nemzedékről nemzedékre.

A megszerzési módokat páratlanul előnyösek és lehetővé teszik, hogy mindenki minden anyagi megerőltetés nélkül egy örökbecsű könyvtár birtokába juthasson.

A ki havonként 2 frtot azaz naponként alig 7 krt szán e fenkölt célra, az megszerezheti magának ezt a könyvtárt, mely páratlan az egész világirodalomban.

A ki tehát még nincs birtokában ennek az irodalmi ereklyének, az töltse ki a mellékelt megrendelőlapot, vágja ki és egy levelezőlapra ragasztva küldje be hozzánk.

RÉVAI TESTVÉREK
Irodalmi Intézet Részvénytársaság
Budapest, Üllői-ut 18.

Irodalombarátok a kik előfizetőket gyűjteni
készek, nagy jutalomban
részesülnek fáradságukért

Révai Testvérek Irod. Int. Részv.-társaság könyvkereskedéséből, Budapest.
VIII., Üllői-ut 18. oszton megrendelem

JÓKAI MÓR ÖSSZES MŰVEINEK NEMZETI KIADÁSÁT
100 kötetben, 2000 íven, vászon díszkötésben 250 frtot

2	tritos havi részletfizetés mellett szállítatik az első 10 kötet	25	Fizetendő Budapest.
3		28	
4		31	
5		34	
6		37	
7		40	
8		43	
9		46	
10		49	
11		52	
12		55	
13		58	
14		61	

Minden 10 részlet fizetése után egy további sorozat szállítatik. A részletfizetések be nem tartása esetén szünetelnek a czeg az utolsó 10 kötet postai megbízás útján, a postaköltségek behajtása mellett, behajtani. A postai megbízás be nem váltása esetén a részletfizetési kedvezmény megszűnik és a teljes mű vételára esedékesé válik.

Kelt: _____
Aláírás és pontos cím: _____